

Abraham Lincoln

Abraham Lincoln, 16. prezident Spojených štátov amerických, viedol svoju krajinu cez najviac devastujúcu udalosť vo svojej národnej histórii – Občiansku vojnu. Mnohí historici ho pokladajú za najvýznamnejšieho amerického prezidenta. Za jeho významné činy mu patrí čestné miesto v sklanej stene na vrchu Rushmore v Black Hills v Južnej Dakote v USA, kde sú vytesané tváre ďalších významných prezidentov.

Abraham Lincoln sa narodil **12. februára 1809** v jednoduchej drevenej chatrči v Hardin County (dnes Larue), Kentucky. Indiáni zabili jeho starého otca, keď pracoval na otvorení lesnej farmy v roku 1786. Jeho otec Thomas Lincoln (1778 – 1851), potulný, ťažko pracujúci muž, ktorý vyrástol doslova bez vzdelávania sa stal napriek tomu kvalifikovaným tesárom a vlastnil tri farmy v Kentucky. Menej je známe o Lincolnovej matke Nancy, rod. Hanksovej (1784 – 1818). Abraham mal staršiu sestru Sarah a mladšieho brata Thomasa, ktorý zomrel ešte v detskom veku.

V roku 1816 sa Lincolnovci presťahovali do Indiany a o dva roky neskôr zomrela Abrahamovi matka. Nasledujúci rok sa Lincolnov otec oženil s vdovou z Kentucky, Sarah Bushovou Johnstonovou. Ukázala sa ako dobrá a milá nevlastná matka. Lincolnova sestra Sarah zomrela roku 1828 pri pôrode. V roku 1830 sa Lincolnovci podruhékrát sťahovali, tentokrát do Illinois a nasledujúci rok opustil Abraham rodinu a usadil sa v New Saleme, neďaleko Springfieldu.

Dňa 4. nov. 1842 sa oženil s Mary Toddovou (1818 – 1882). Lincoln mal 33 rokov, ona o desať menej. Porodila mu štyroch synov: Roberta Todda Lincolna (1843 – 1926), Edwarda Bakera Lincolna (1846 – 1850), Williama Wallacea Lincolna (1850 – 1862) a Thomasa Tada Lincolna (1853 – 1871).

Roku 1832 sa Lincoln neúspešne pokúšal o vstup do zákonodárneho zboru štátu Illinois. O dva roky neskôr bol zvolený do dolnej komory parlamentu. Túto funkciu zastával ako člen liberálnej strany štyri po sebe nasledujúce volebné obdobia až do roku 1841. Podporovaný straníckym kolegom, liberálnym poslancom Johnom Toddom Stuartom sa stal roku 1836 právnikom a nasledujúci rok Stuartovým právnickým partnerom.

Jedno funkčné obdobie pôsobil v Snemovni Reprezentantov (1847 – 1849), kde sa postavil na odpor Mexickej vojne, ktorú označil za zbytočnú a protiústavnú. Po jej skončení sa neuchádzal o funkciu v Kongrese, ale vrátil sa do Springfieldu a ďalej pôsobil ako právnik.

Roku 1855 sa pokúšal o vstup do Senátu, ale nakoniec sa kandidatúry vzdal. Do politiky sa vrátil v roku 1856 ako jeden zo zakladateľov novej Republikánskej strany a v zmysle politiky svojej strany bojoval proti ďalšiemu rozširovaniu otrokárstva v Amerike. O ďalšie dva roky kandidoval do Senátu. Vo svojom prejave 16. júna 1858 Lincoln predstavil víziu Američanov buď ako otrockého, alebo slobodného národa. Národ rozdelený na dva tábory prirovnal k domu rozpadajúcemu sa na dve časti.

Vo februári 1860 sa Lincoln po prvýkrát významnejšie politicky zviditeľnil na severovýchode, keď oslovil zjazd Cooperovej *Únie*, ktorý sa konal v New Yorku. Týmto krokom dosiahol métu prezidentskej kandidatúry. **V roku 1861** bol zvolený za prezidenta Spojených štátov amerických.

V tom čase vystúpili južanské členské štáty z **Únie**. Odtrhnuté štáty si vytvorili vlastnú alianciu zvanú *Konfederácia* s vlastným prezidentom *Davisom Jeffersonom*.

Dňa 12. apríla 1861 Južná Karolína (jeden zo štátov Konfederácie) zaútočila na pevnosť Fort Sumter v charlestonskom prístave, ktorá bola symbolom federálnej autority a vyprovokovala tým vznik *Občianskej vojny*. Armádu Konfederácie viedol schopný vodca, generál Robert E. Lee.

Armáda Únie však bola početná a Sever bol priemyselný, takže mohol zásobovať vojsko, kým hlavným výrobným odvetvím Juhu bolo poľnohospodárstvo. Vojna bola neútočná a v čase porážky Konfederácie v roku 1865 bola väčšia časť Juhu zničená. Víťazstvo Únie viedlo k zrušeniu otroctva v Spojených štátoch, ktoré však zostali rozdelené na *Sever* a *Juh* ešte veľa rokov. Vo vojne zahynulo vyše pol milióna Američanov a ešte viac ich utrpelo zranenia. V občianskej vojne po prvý raz hrali dôležitú úlohu železnice a vojnové železné lode. Vtom istom roku vyhlásil Lincoln zrušenie otroctva v Spojených štátoch amerických.

Abraham Lincoln bol povestný rečník. Počas otvorenia Národného cintorína na mieste bojiska občianskej vojny v pennsylvánskom Gettysburgu mal reč, známu ako Gettysburský príhovor. V ňom vyslovil nádej, že "tu pochovaní bojovníci nezomreli nadarmo".

Dňa 14. apríla 1865, päť dní po vzdaní sa generála Konfederácie Roberta E. Leea generálovi vojsk Severu Ulyseesovi S. Grantovi na Súde v Appomattoxe, sa Lincoln zúčastnil na predstavení komédie „Náš americký bratranec“ vo Fordovom Divadle vo Washingtone. Tam John Wilkes Booth – sympatizant Juhu vnikol do prezidentskej lôžky a o 22. hodine a 15. minúte z bezprostrednej blízkosti postrelil amerického prezidenta.

Dňa **15. apríla 1865 o 7.22** ráno stratila Amerika jednu z najväčších osobností vo svojich dejinách – vo veku 56 rokov zomrel v Petersonovom dome na následky zranení z postrelenia Abraham Lincoln.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

História ľudstva